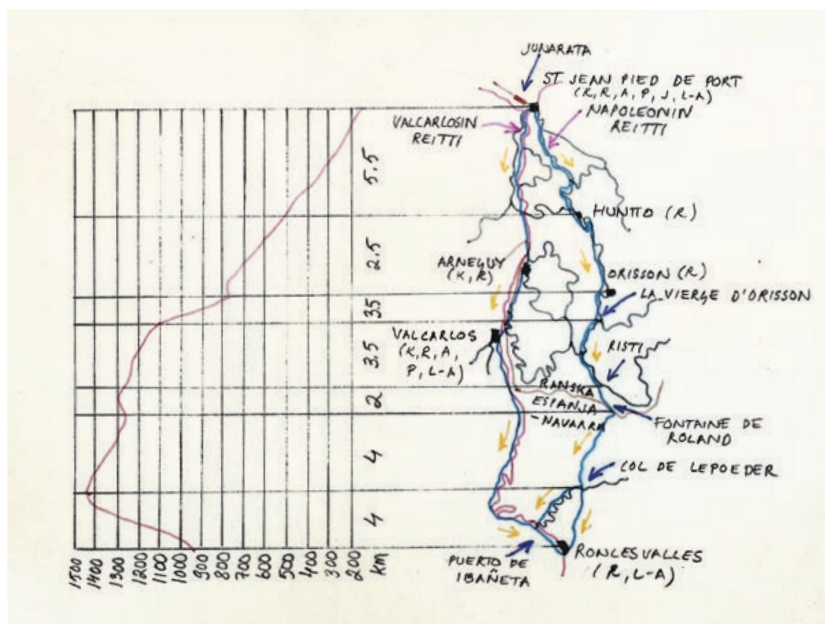

Matkalla

1. ST JEAN PIED DE PORT – RONCESVALLES ■ NOIN 25 KM

BASKIMAA JA NAVARRA

Ranskan puolelta matkaan lähdettäessä kuljetaan ensimmäisenä Baskialueen läpi. Baskimaa on kulttuuris-maantieteellinen alue, joka on baskien kotiseutua. Baskimaahan kuuluu Espanjan puolella eteläinen Baskimaa ja Navarra sekä Ranskan puolella pohjoinen Baskimaa. Navarran itsehallintoalue kattaa suuren osan Baskimaasta. Tämä seutu on ollut läpikulkupaikka niin Kaarle Suurelle kuin Napoleonillekin. Baskit ovat olleet aina silmätikkuina. Johtuneeko ystävällisestä, mutta omanarvontuntoisesta kansanluonteesta, jo roomalaiset yrittivät hävittää ihmiset, kulttuurin ja kielen, ja samaa yritettiin viimeksi Francon aikakaudella.

Pyreneet ja vaihteleva maasto ovat aina suojanneet navarralaisia ja antaneet heille toimeentulon. Vuoristoalueella laiduntavat tuhatpäiset lammas- ja vuohilaumat. Alavammilla mailla vuoripurojen ja jokien laaksossa on viljelty viljaa, vihanneksia ja tietenkin viiniä.

Baskimaan ja Navarran vuoristoseudut toimivat edelläkävijänä uusiutuvien energiamuotojen kehittämisessä. Tuulivoima on näistä kaikkein tärkein, koska vuoriston alueella tuulee lähes aina.

Baskimaan ja Navarran ruoka on värikästä, tuoretta ja täynnä monipuolisia aineksia. Koska alueella on paljon lampaita, on juustojen perusainesosa lampaanmaito. Maailmankuulu ossau-iraty-juusto onkin kotoisin seudulta. Juusto on hyvin arvostettua, ja sen nimi on 1980 suojattu.

Piperade on alueella hyvin tyypillinen kasvispannu, jonka päälle valmistuksen loppuvaiheessa rikotaan kananmuna. Ilmakuivattua kinkkua käytetään monen aterian valmistuksessa. Maukasta paikallista ruokaa on mm. grillattu ilmakuivatulla kinkulla täytetty taimen. Ruokien lisukkeena on usein erilaisia vihanneksia. Mausteena varsinkin mereneläviin ja sieniin käytetään piquillos-pippuria. Se on chilikasvi ja tarjoillaan yleensä paahdettuna. Riistaa syödään myös paljon. Mm. villisikaa, hirveä, jänistä, kyyhkystä ja viiriäistä näkee ruokalistoilla.

Navarralainen viini on erinomaista, ja kuplajuomasta pitävien kannattaa ehdottomasti maistaa myös txakolia, kuplivaa kuivaa valkoviniä. Baskien sidra, siideri, on miellyttävän hapokasta, ja siinä on voimakas omenainen maku. Patxaran on navarralainen jälkiruokajuoma. Se on keskitäyteläinen, punainen oratuomenmarjasta valmistettua luumuliköörille maistuva makea viini.

St Jean Pied de Port 1587 165 m

- Albergue Accueil Pelerin, kunnallinen, 32 paikkaa, Rue de la Citadelle 55
- Beilari, 18 paikkaa, Rue de la Citadelle 40
- Le Chemin Vers L'Etoile, 20 paikkaa, Rue d'Espagne 21
- Ultreia, 15 paikkaa, Rue de la Citadelle 8
- La Coquille Napoleón, 16 paikkaa, 800 m caminoa eteenpäin
- Makila, 12 paikkaa, Rua de la Citadelle 35
- Izaxulo, 18 paikkaa, Avenue Renaud 2
- Azkorria, 8 paikkaa, Rua de la Citadelle 50
- Sur le Chemin Au Chant du Coq, 15 paikkaa, Rue de la Citadelle 36
- Buen Camino, 13 paikkaa, Rua de la Citadelle 30
- Zuharpeta, 22 paikkaa, Zuharpeta 5
- Maison Kaserna, 14 paikkaa, Rue d'Espagne 43

1200-luvulla perustettu St Jean Pied de Port, Pyhän Johanneksen kaupunki, on yksi yleisimmistä Camino Francésin, ranskalaisen tien, aloituspisteistä. Pääkadun Rue de la Citadellan varrella sijaitsee kauppoja, majapaikkoja ja kaikkein tärkein

Porte Saint-Jacques

Rue d'Espagne

tulevan matkan kannalta: pyhiinvaellustoimisto Les Amis Du Chemin de Saint Jacques (Rue de la Citadelle 39). Täältä vaellukselle lähtevä voi hankkia itselleen pyhiinvaelluspassin, jos ei ole vielä sitä hankkinut. Lisäksi pyhiinvaellustoimistosta saa hyödyllistä tietoa reitistä sekä listan matkan varrella olevista majataloista, albergueista.

Katu alkaa ylhäältä Citadellalta, nykyisin kouluna toimivalta 1700-luvun linnoitukselta ja Porte Saint-Jacquesilta, Pyhän Jaakobin ovelta. Tämän 1500-luvulta olevan portin pielessä on kyltti, jonka mukaan Pyhän Jaakobin vaellusreitoin Ranskan-puoleinen osuus on hyväksytty Unescon maailmanperintökohteeksi vuonna 1998. Espanjanpuoleinen osuus on hyväksytty maailmanperintökohteeksi jo viisi vuotta aikaisemmin. Pyhiinvaellustoimiston vieressä on Prison des Evêques. Tämä rakennus oli 1300-luvulla piispan talo, 1800-luvulla se toimi vankilana, mutta nykyisin rakennus on museona, jossa on pieni pyhiinvaelluksesta kertova näyttely. Jatkettaessa Rue de la Citadelle -katua alaspäin vastaan tulee Notre Dame du Bout du Pont, 1400-luvulla rakennettu kirkko. Heti kirkon jälkeen tie ylittää Nive-joen ja jatkuu Rue d'Espagne -katuna. Tien päässä on Porte d'Espagne (ovi Espanjaan), ja tästä alkaa matka kohti Pyreneiden vuoristoa.

Jos katselee tarkkaan taloja, saattaa nähdä kuivattuja hopeakurhoja aseteltuna ovien päälle. Hopeakurho on kukkiva ohdake, johon liittyy vanha tarina Amalurista. Amalur on baskijumalatar, äiti maa. Hän on luonut

Rio Nive

maan, veden, auringon, tähdet ja kaiken elämän maan päällä. Kun esi-isät pelkäsivät elää pimeässä, hän loi kuun. Kun kuunvalo ei riittänyt, hän loi auringon. Kun kuun ja auringon valo eivät antaneet tasaista valoa, hän antoi ihmisille kukkivat ohdakkeet, hopeakurhot, (eguzkilore baskiksi). Hopeakurho on Pyreneillä kasvava perenna, jonka tähtimäisiä kukintoja näkyy ovien päälle ripustettuna St Jean Pied de Portissa ja koko Baskimaan alueella. Näiden uskotaan suojelevan ja tuovan hyvää onnea taloon.

Porte d'Espagnelta lähdetään kohti loivaa ylämäkeä. Vasemmalla on keltainen tienviitta, joka kertoo, että Roncesvallesiin on matkaa 24,5 km. Puisessa tolpassa näkyy myös punavalkoinen kansainvälinen vaellusreitistön GR-merkkintä. Näitä molempia nähdään matkan varrella. Keltaiset simpukat ja nuolet ovat ne merkit, joiden mukaan kuljetaan. Reitti johtaa risteykseen, jossa tulee valita kahdesta vaihtoehdosta. Toinen on helpompi ja aavistuksen lyhyempi Valcarlos-reitti, ja toinen korkeammalle nouseva Napoleonin reitti. Valcarlosin reitti kulkee pitkälti D-933 / N-135 -tien vierellä. Napoleonin reitin korkein kohta on 1429 m merenpinnasta. Vuorelle kipuaminen on haastavaa, mutta maisemien takia se kannattaa.

VALCARLOSIN KAUTTA

Valcarlos-reitillä kuljetaan osin isomman tien vieressä ja osin pienempää tietä. Reittimerkinnot ovat puutteelliset, mutta tietä seuraamalla pääsee perille. Matkalla ohitetaan Arneguyn ja Valcarlosin kylät. Valcarlosissa Plaza de Santiagon laidalla on 24-paikkainen kunnallinen albergue Santiagon kirkkoa vastapäätä.

NAPOLEONIN REITTIÄ

Napoleonin reittiä seuraamalla jatketaan ylämäkeen myös seuraavasta risteyksestä. Kauniit perinteiset baskitalot reunustavat tietä. Baskitalojen eli etxea- tai basserri-talojen perustukset ovat kiveä. Kivijalan päällä on valkoisiksi maalatut seinät, joissa on värikkäät puuosat. Ikkunoissa on yleensä puuluukut.

5,5 km Huntto / Honto 🏔️ 500 m

- 🏠 Ferme Ithurburia, 22 paikkaa, caminon varrella

Huntto on pieni muutaman talon kylä, jossa on satunnaisesti avoinna oleva albergue ja kahvila. Lähes heti alberguen jälkeen suunnataan ylöspäin johtavalle polulle. Kastanja- ja tammipuiden reunustama polku kulkee välillä hyvin jyrkästi ylöspäin. Rinteen päällä tavoitetaan autotie ja saavutaan näköalapaikalle. Muutamia taloja ja peltoja ohitetaan, kunnes laskeudutaan hieman ja saavutaan Orissonin alberguelle.

Maisema Pyreneiltä

2,5 km Orisson 🏔️ n. 795 m

- 🏠 Kayola, 15 paikkaa, caminon varrella
- 🏠 Refuge Orisson, 28 paikkaa, caminon varrella (etukäteen varaus suositeltavaa)

Tien laskeutuessa pieneen notkelmaan vasemmalla näkyy tervetullut kahvila. Tässä on hyvä levähtää, sillä matka on raskas ennen saapumista Roncesvallesiin.

3,5 km Pic d'Orisson 🏔️ 1105 m

Suunta on taas kohti korkeuksia, ja Pic d'Orissonille saavuttaessa näköalat ovat upeat. Tasanteella on kivinpypylä, jonka päällä on lasta sylissään pitävän La Vierge d'Orisson -patsas. Patsasta voidaan kutsua myös Biakorrin neitsytpatsaaksi, La Vierge de Biakorri.

*Hanhikorppikotka
liitelee kulkijan yllä*

Lähes koko matkan taivaalla on saattanut liidellä hanhikorppikotkia, mutta täällä huipulla niitä lentelee useita.

Hanhikorppikotka painaa noin 6–12 kg, ja niiden siipiväli on noin 2,5 metriä. Pi-tuutta näillä ylväillä linnuilla on noin metrin. Hanhikorppikotkat asuvat mielellään vuoristoissa ja viihtyvät auringossa. Pääasiassa hanhikorppikotkat syövät haaskoja.

Camino kulkee tämän päiväetapin aikana pääosin tietä pitkin. Matkalla saattaa kirjaimellisesti törmätä myös hevosiin ja latxa-lampaisiin. Aitauksia täällä vuoristossa ei ole, ja siksi eläinlaumat saattavat valloittaa koko tien. Latxa-lammas on tyypillinen baskialueen usein mustapäinen, tuuheaturkkinen lammas. Latxa on lähinnä maidontuotantoon käytetty lammascarotu. Juuri näiden lampaiden maidosta tehty juusto onkin baskialueelle tyypillistä herkkua.

Hevoset saavat laiduntaa vapaina

Latxa-lampaita

maailmansodan aikana kuolleiden muistomerkkiä ja kohti edessä näkyvää vuorenhuippua. Kannattaa tarkkailla, ettei risti jää huomaamatta. Jos jatkaa autotiellä, eksyy reitiltä.

2 km Ranskan ja Espanjan raja

Pian polun vasemmalla puolella on Rolandin lähde, Fontaine de Roland, ja hetken kulltua edessä näkyy kivipaasi, joka ilmoittaa saapumisesta Navarraan Espanjan puolelle. Valtioiden rajan ylitys tapahtuu huomamatta. Vasemmalla puolella on rinteeseen nojaamassa kivilaatta, jonka mukaan Santiagoon on matkaa 765 kilometriä. Parin kilometrin päässä on pieni mökki, refugio izandorre. Mökki on onnettomuuksien ja sään yllättävän huononemisen varalta. Sään äkilliset vaihtelut vuoristossa ovat mahdollisia. Lähes aina tuuli on kova ja kylmä, jopa helteiselläkin säällä.

Saavumme Navarraan Espanjan puolelle

4 km Collado de Lepoeder 1430 m

Pyökkimetsän läpi polku johtaa päivän korkeimmalle kohdalle 1430 metrin korkeuteen. Pieneltä tasanteelta, jolla on myös pieni tuuli- ja aurinkoenergiaa toimiva hätäviestintäkeskus, voi hyvällä säällä nähdä Roncesvallesin luostarin. Tässä kohdassa voi valita joko pidemmän mutta helpommin kuljettavan ja sateella suositeltavan reitin, tai lyhyemmän, jyrkemmän reitin.